

บทที่ 6

ผลการวิจัยด้านทักษะการนำไปใช้

งานวิจัยชิ้นนี้เริ่มจากปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอนภาคเรียนที่ผ่านมา คือ “นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเนื้อหาที่เรียนดี แต่ไม่สามารถนำความรู้ที่นำไปใช้จริงในทางการเขียนสารคดีเชิงปฏิบัติได้” ผู้สอนจึงได้ออกแบบกระบวนการวิจัย โดยได้สร้างกระบวนการเรียนการสอนแบบ PAR ขึ้น เพื่อมุ่งหวังจะเสริมสร้าง “ทักษะการนำไปใช้” ให้แก่นักศึกษา ทั้งนี้ได้วัดผลด้านความพึงพอใจ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ควบคู่กันด้วย ซึ่งในบทที่ 4 และ 5 ได้รายงานผลทั้งสองไปแล้ว ในบทที่ 6 นี้ จึงจะรายงานผลด้านทักษะการนำไปใช้ที่เกิดขึ้น โดยการวิเคราะห์ผลนี้ได้วิเคราะห์จากข้อมูลหลายด้าน ซึ่งทำให้ได้ผลที่แตกต่างกันไปบ้าง ดังจะแบ่งรายงานเป็น 5 ส่วน ดังนี้

- 6.1 ทักษะการนำไปใช้เกิดขึ้นกับนักศึกษา “มาก” : วิเคราะห์จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Evaluation)
- 6.2 ทักษะการนำไปใช้เกิดขึ้นกับนักศึกษา “มากที่สุด” : วิเคราะห์จากเหตุผลที่ผู้เรียนพึงพอใจ
- 6.3 ทักษะการนำไปใช้เกิดขึ้นกับนักศึกษาในระดับ “ดี” : วิเคราะห์จากงานที่นักศึกษาได้รับมอบหมาย
- 6.4 ทักษะการนำไปใช้เกิดขึ้นกับนักศึกษา “เชิงลึก” : วิเคราะห์จากโครงการฝึกปฏิบัติ
- 6.5 ทักษะการนำไปใช้เกิดขึ้นกับนักศึกษา “จริง” : วิเคราะห์จากการประเมินตนเอง (Self Assessment)

6.1 ทักษะการนำไปใช้เกิดขึ้นกับนักศึกษา “มาก”

วิเคราะห์จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Evaluation)

เนื่องจากแบบฝึกหัดทำยบทุกบท เป็นข้อคำถามอัตนัยที่ล้วนแต่วัดทักษะการนำไปใช้ ทั้งสิ้น เช่น จงเขียนบทวิเคราะห์วิจารณ์สารคดีเรื่องบ้านแห่งแสงสว่าง จงวิเคราะห์คุณลักษณะของสารคดีเรื่องหมา ชะตาชีวิตที่คนลิขิตให้เป็น เป็นต้น จึงจะวิเคราะห์สรุปต่อไปว่า หากนักศึกษาที่เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ “ดีมาก” และ “ดี” รวมกันมากกว่าร้อยละ 60 แสดงว่ากระบวนการทำให้นักศึกษาเกิดทักษะการนำไปใช้ “มาก” แต่หากนักศึกษาดังกล่าวมีจำนวนน้อยกว่าร้อยละ 60 ก็แสดงว่านักศึกษาเกิดทักษะการนำไปใช้ “น้อย” ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ด้วยวิธีดังกล่าว ปรากฏในตารางที่ 11 นี้

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษา ที่เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับดีมากและดี พร้อมทั้งวิเคราะห์ทักษะการนำไปใช้ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา

บทที่	จำนวนร้อยละของนักศึกษาที่ได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่าง ๆ			วิเคราะห์ทักษะการนำไปใช้ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา	
	ดีมาก	ดี	รวม	มาก	น้อย
1/1.1	41.37	20.68	62.05	✓	
1/1.2	64	16	80	✓	
2	59.25	14.82	74.07	✓	
3	39.28	35.71	74.99	✓	
4	13.04	13.04	26.08		✓
4/4.1 และ 4.2	56.52	17.39	73.91	✓	
4/4.3	37.50	33.33	70.83	✓	
4/4.4	61.90	23.80	85.70	✓	
5/5.1	66.60	16.66	83.26	✓	
5/5.2	47.06	17.64	64.70	✓	
6/6.1	30	30	60	✓	
6/6.2	50	31.25	81.25	✓	
6/6.3	55.55	16.66	72.21	✓	

ทักษะการนำไปใช้ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา จากการวิเคราะห์ด้วยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังรายละเอียดในตารางข้างต้น จะเห็นได้ว่า แทบทุกกระบวนการเรียนการสอนในทุก ๆ บทเรียน ส่งผลให้นักศึกษาเกิดทักษะการนำไปใช้ในระดับ “มาก” ทั้งสิ้น ยกเว้นเพียงแต่บทที่ 4 เท่านั้นที่ไม่ส่งผลดีทางด้านนี้ (เพราะเนื้อหาเยอะเกินไป ดังที่ได้อธิบายไปในบทที่ 4) ซึ่งเมื่อให้เรียนซ้ำ เข้ากระบวนการอีก โดยแบ่งหัวข้อให้เรียนรู้ แยกออกเป็น 4 หัวข้อย่อย นักศึกษาก็ทำได้ดี เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง และเกิดทักษะการนำไปใช้ในระดับ “มาก” ในที่สุด

6.2 ทักษะการนำไปใช้เกิดขึ้นกับนักศึกษา “มากที่สุด”

วิเคราะห์จากเหตุผลที่ผู้เรียนพึงพอใจ

จากข้อคำถามอัตนัยที่วัดความพึงพอใจของนักศึกษา ซึ่งให้นักศึกษาทำทุกครั้งหลังจบบทเรียนนั้น ในคำถามข้อสองที่ว่า “นักศึกษาพึงพอใจกระบวนการเรียนการสอนในเนื้อหาบทเรียนที่ผ่านมา หรือไม่ มากน้อยอย่างไร เพราะเหตุใด จงอธิบายพร้อมเสนอแนวทางปรับปรุงแก้ไข” นักศึกษาได้เขียนคำตอบอธิบายเหตุผลที่พึงพอใจมาหลายประการ โดยเมื่อนำมาจัดหมวดหมู่แล้วพบว่า เหตุผลที่นักศึกษาเขียนตอบมามากที่สุดเป็นอันดับแรก คือ “กิจกรรมช่วยเสริมทักษะการนำไปใช้” ให้แก่นักศึกษาได้มาก ทั้งนี้หากนำข้อคำตอบมาแสดงเป็นตารางโดยนับจำนวนครั้งที่ข้อนั้นถูกตอบ แล้วจัดเรียงลำดับจากมากไปน้อย จะเห็นชัดเจนขึ้น ดังตารางที่ 12 นี้

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนนักศึกษา และอันดับของเหตุผลที่นักศึกษาตอบข้อคำถามอัตนัย เรื่องความพึงพอใจในการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR

บทที่ / เนื้อหา	จำนวนนักศึกษา แยกแยะตามเหตุผลที่แสดงความพึงพอใจ					
	เพิ่มทักษะการนำไปใช้	ทำให้แตกฉาน	สร้างบรรยากาศ	เปิดโลกทัศน์	เสริมสัมพันธ์ภาพ	เข้าใจตัวเองมากขึ้น
บทที่ 1 สารคดีกับงานเขียนประเภทอื่น ๆ และลักษณะสำคัญของสารคดี	22 คน (1)	15 คน (2)	13 คน (3)	3 คน	-	-
บทที่ 2 การมองสถานการณ์ให้เป็นสารคดี	26 คน (1)	12 คน (3)	13 คน (2)	-	-	-
บทที่ 3 การรวบรวมข้อมูลและการเขียน Plot	22 คน (1)	16 คน (3)	18 คน (2)	-	-	-
บทที่ 4/4.1 การตั้งชื่อเรื่อง	14 คน (1)	6 คน (2)	-	3 คน (3)	-	-

ตารางที่ 12 (ต่อ) แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษา แยกแยะตามคำตอบเรื่อง

เหตุผลที่พึงพอใจการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR

บทที่ / เนื้อหา	จำนวนนักศึกษา แยกแยะตามเหตุผลที่แสดงความพึงพอใจ					
	เพิ่มทักษะ การนำไปใช้	ทำให้ แตกฉาน	สร้าง บรรยากาศ	เปิดโลกทัศน์	เสริมสัม พันธภาพ	เข้าใจตัวเอง มากขึ้น
บทที่ 4/4.2 การเขียน ส่วนนำเรื่อง	10 คน (2)	13 คน (1)	-	-	-	1 คน (3)
บทที่ 4/4.3 การเดินเรื่อง	1 คน (3)	15 คน (1)	1 คน (3)	2 คน (2)	1 คน (3)	-
บทที่ 4/4.4 การเขียนส่วน สรุปเรื่อง	10 คน (1)	5 คน (2)	-	-	-	-
บทที่ 5/5.1 กลวิธีการ เขียนสารคดี	21 คน (1)	4 คน (3)	4 คน (3)	7 คน (2)	-	-
บทที่ 5/5.2 คุณลักษณะ ของสารคดี	14 คน (1)	3 คน (2)	1 คน (3)	1 คน (3)	-	-
บทที่ 6 การวิจารณ์สาร คดี	10 คน (2)	17 คน (1)	3 คน (3)	3 คน (3)	-	1 คน (4)
ได้อันดับ 1 รวม (คน)	7	3	0	0	0	0
ได้อันดับ 2 รวม (คน)	2	4	2	2	0	0
ได้อันดับ 3 รวม (คน)	1	3	5	3	1	1
ได้อันดับ 4 รวม (คน)	0	0	0	1	0	1
สรุปลำดับมากไปน้อย	(1)	(2)	(3)	(4)	(6)	(5)

*ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึงอันดับที่มีนักศึกษาตอบข้อนั้น ๆ เรียงจากมากที่สุด ไปน้อยที่สุด

การจัดอันดับข้อคำตอบจากนักศึกษาดังตารางข้างต้น แสดงให้เห็นว่า เหตุผลสองลำดับแรกคือ "กิจกรรมช่วยเสริมทักษะการนำไปใช้" และ "ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอย่างแตกฉาน" ตามลำดับ จึงเรียกได้ว่า การเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR นี้ ช่วยเพิ่มทักษะการนำไปใช้ให้นักศึกษาได้มาก ซึ่งโดยปกติแล้ว ก่อนเกิดทักษะการนำไปใช้ มักจะเกิดความเข้าใจก่อน จึงกลายเป็นเหตุผลที่นักศึกษาตอบอธิบายมาคู่เคียงกัน

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาที่ระดับ จึงพบว่า ในบทเรียนที่ 4/4.2 4/4.3 และบทที่ 6 นักศึกษาตอบ เหตุผลว่า กิจกรรมทำให้เข้าใจอย่างแตกฉาน มีจำนวนมากกว่าจำนวนนักศึกษาที่ตอบว่า กิจกรรมช่วยเสริมสร้างทักษะการนำไปใช้ ซึ่งอาจพอวิเคราะห์ได้ว่า ในสามบทเรียนนี้ นักศึกษาเข้าใจเนื้อหาชัดเจนดีแล้ว แต่ยังไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ได้อย่างคล่องแคล่วนัก ดังนั้นเมื่อนำไปพิจารณาประกอบกับเหตุผลที่นักศึกษาไม่พึงพอใจการเรียนการสอน (ดังตารางที่ 10) พบว่า ในบทที่ 4/4.2 4/4.3 และบทที่ 6 มีนักศึกษา 3 คน 1 คน และ 2 คน ตามลำดับ ตอบว่า ไม่พึงพอใจกระบวนการ เพราะยังทำไม่ค่อยได้ และอยากฝึกมากกว่า 1 คน ซึ่งเป็นเหตุผลที่สอดคล้องกันระหว่างเหตุผลที่พึงพอใจ และไม่พึงพอใจ

6.3 ทักษะการนำไปใช้เกิดขึ้นกับนักศึกษาในระดับ "ดี"

วิเคราะห์จากงานที่นักศึกษาได้รับมอบหมาย

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลอีกวิธีที่กำหนดไว้ในบทที่ 3 การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านทักษะการนำไปใช้ โดยวิเคราะห์จากงานให้นักศึกษาทำงานที่ได้รับมอบหมายตลอดภาคเรียนรวม 100% ดังรายละเอียดต่อไปนี้

6.3.1 สอบกลางภาค ประเมินทักษะการนำไปใช้ ในความรู้เรื่อง

"การเตรียมความพร้อมก่อนลงมือเขียนสารคดี" คะแนนรวม 10 %

6.3.2 ผู้เรียนลงพื้นที่ฝึกปฏิบัติ (เขียนสารคดีจากข้อมูลในหมู่บ้าน)

- ประเมินทักษะการนำไปใช้ ในความรู้เรื่อง

"การเตรียมความพร้อมก่อนลงมือเขียนสารคดี" คะแนนรวม 10%

- ประเมินทักษะการนำไปใช้ ในความรู้เรื่อง "การเขียนสารคดี" คะแนนรวม 20%

6.3.3 งานวิจารณ์สารคดี 1 ชิ้น ประเมินทักษะการนำไปใช้ ในความรู้เรื่อง

"การวิจารณ์สารคดี" คะแนนรวม 20%

6.3.4 สอบปลายภาค ประเมินทักษะการนำไปใช้ ในความรู้ทั้งหมด คะแนนรวม 40%

รวมทั้งสิ้น

100%

การวิเคราะห์ข้อมูล

- ผู้เรียนที่ได้คะแนนมากกว่า 80% วิเคราะห์ได้ว่า ผู้เรียนเกิดทักษะการนำไปใช้ใน ระดับ “ดีมาก”
- ผู้เรียนที่ได้คะแนน 70-79% วิเคราะห์ได้ว่า ผู้เรียนเกิดทักษะการนำไปใช้ใน ระดับ “ดี”
- ผู้เรียนที่ได้คะแนน 60-69% วิเคราะห์ได้ว่า ผู้เรียนเกิดทักษะการนำไปใช้ใน ระดับ “ปานกลาง”
- ผู้เรียนที่ได้คะแนนน้อยกว่า 60% วิเคราะห์ได้ว่า ผู้เรียนเกิดทักษะการนำไปใช้ใน ระดับ “ควรปรับปรุง”

โดยผลคะแนนของนักศึกษาทั้งหมด 26 คน เป็นดังตารางที่ 13 นี้

ตารางที่ 13 แสดงคะแนนที่นักศึกษาแต่ละคนทำได้
พร้อมทั้งวิเคราะห์ระดับทักษะการนำไปใช้ที่เกิดขึ้น

นักศึกษา คนที่	คะแนนที่ทำได้ในแต่ละชิ้นงาน					ผลการวิเคราะห์ ทักษะการนำไปใช้			
	กลางภาค 10%	ชิ้นที่ 2 30%	ชิ้นที่ 3 20%	ปลายภาค 40%	รวม (100)	ดีมาก	ดี	ปาน กลาง	ควร ปรับปรุง
1	7	1	0	18	26				✓
2	9	24	19	34	86	✓			
3	8	20	17	25	70		✓		
4	9	21	12	25	67			✓	
5	6	22	15	29	72		✓		
6	5	13	16	21	55				✓
7	8	22	20	30	80	✓			
8	6	21	16	28	71		✓		
9	9	18	10	29	66			✓	
10	7	23	17	28	75		✓		
11	6	10	10	24	50				✓
12	10	26	19	34	89	✓			
13	5	20	13	24	62			✓	
14	6	21	15	26	68			✓	

ตารางที่ 13 แสดงคะแนนที่นักศึกษาแต่ละคนทำได้
พร้อมทั้งวิเคราะห์ระดับทักษะการนำไปใช้ที่เกิดขึ้น

นักศึกษา คนที่	คะแนนที่ได้ในแต่ละชั้นงาน					ผลการวิเคราะห์ ทักษะการนำไปใช้			
	กลางภาค 10%	ชั้นที่ 2 30%	ชั้นที่ 3 20%	ปลายภาค 40%	รวม (100)	ดีมาก	ดี	ปาน กลาง	ควร ปรับปรุง
15	6	21	14	23	64			✓	
16	8	22	13	25	68			✓	
17	8	25	19	24	76		✓		
18	9	23	14	25	71		✓		
19	8	26	15	24	73		✓		
20	7	12	8	23	50				✓
21	10	16	12	28	66			✓	
22	6	24	20	22	72		✓		
23	7	7	3	22	39				✓
24	8	26	10	26	70		✓		
25	9	22	10	31	72		✓		
26	5.5	16	12	0	56				✓

จากข้อมูลข้างต้น สามารถนำมาคิดเป็นร้อยละของนักศึกษาที่เกิดผลสัมฤทธิ์ในระดับต่าง ๆ
ได้ดังตารางที่ 14 นี้

ตารางที่ 14 แสดงร้อยละของนักศึกษาที่เกิดทักษะการนำไปใช้ในระดับต่าง ๆ

ระดับทักษะการนำไปใช้	จำนวนนักศึกษา (คน)	ร้อยละ
ดีมาก	3	12.5
ดี	10	41.67
ปานกลาง	7	29.17
ควรปรับปรุง	4	16.66
รวม	24 คน*	100

*ไม่นับนักศึกษาคนที่ 1 และ 23 เนื่องจากไม่เคยเข้าเรียน และไม่เคยเข้าร่วมกระบวนการ
จึงไม่อาจนำผลมาวิเคราะห์ทักษะการนำไปใช้ได้

เมื่อวัดทักษะการนำไปใช้ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา ด้วยระดับคะแนนที่นักศึกษาทำได้จากการทำงานที่ได้รับมอบหมายแล้ว ผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 6.3.2 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาส่วนมากเกิดทักษะการนำไปใช้ในระดับ “ดี” คือ ร้อยละ 41.67 ตามด้วยระดับ “ปานกลาง” และ “ควรปรับปรุง” คือ ร้อยละ 29.17 และ 16.66 ตามลำดับ ซึ่งคะแนนที่นักศึกษาได้น้อย คือคะแนนในช่อง สอบปลายภาค 40% ทำให้คะแนนรวมออกมาน้อย จนเกิดทักษะระดับ “ดีมาก” น้อยที่สุดเป็นจำนวนร้อยละ 12.50 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการสอบปลายภาค เป็นการวัดและประเมินองค์ความรู้ทั้งหมด ซึ่งถือว่าเป็นเนื้อหาที่เยอะ และนักศึกษาต้องทำให้เสร็จในเวลาจำกัด คือ 3 ชั่วโมง ทำให้นักศึกษาทำได้คะแนนไม่มากเท่าที่ควร ต่างกับการทำแบบฝึกหัดท้ายบท ที่มีจะได้คะแนนเกือบเต็ม เพราะได้ทำเป็นการบ้าน มีเวลาทำเยอะ และทำที่ละบท เนื้อหาก็ไม่มากเกินไป ดังนั้นจึงควรหาทางพัฒนากระบวนการเรียนการสอนต่อไป ที่จะช่วยให้นักศึกษาสามารถเชื่อมโยงความรู้ที่ได้เรียนไปในแต่ละบทให้สอดคล้องกัน และสามารถทำข้อสอบปลายภาคได้คะแนนสูงขึ้น ในที่สุด

6.4 ทักษะการนำไปใช้เกิดขึ้นกับนักศึกษา “เชิงลึก” : วิเคราะห์จากโครงการฝึกปฏิบัติ

การเรียนการสอนในภาคเรียนที่ผ่านมา มีโครงการให้นักศึกษาลงพื้นที่ฝึกปฏิบัติเพื่อฝึกหาข้อมูลนำมาเขียนสารคดีจริงจากข้อมูลในหมู่บ้าน โดยภาคเรียนนี้ได้พาไปฝึกที่หมู่บ้านห้วยน้ำริน อำเภอแม่ชะจาน จังหวัดเชียงราย ซึ่งหลังจากลงพื้นที่กลับมาแล้ว ผู้สอนได้ให้นักศึกษาประเมินกิจกรรมด้วยการเขียนข้อคำถามตอบอัตนัย 3 ข้อ คือ

6.4.1 จากการทำกิจกรรมฝึกปฏิบัติที่หมู่บ้านห้วยน้ำริน นักศึกษาได้เรียนรู้อะไรบ้าง
ในด้านการเขียนสารคดี

6.4.2 จากการทำกิจกรรมฝึกปฏิบัติที่หมู่บ้านห้วยน้ำริน นักศึกษาได้เรียนรู้อะไรบ้าง
ในด้านการใช้ชีวิต

6.4.3 จากการทำกิจกรรมฝึกปฏิบัติที่หมู่บ้านห้วยน้ำริน นักศึกษาไม่ชอบอะไรบ้าง

โดยคำตอบที่นักศึกษาเขียนอธิบายมา รวบรวมได้ ดังนี้

* คุยละเอียดโครงการฝึกปฏิบัตินอกสถานที่ได้ที่ภาคผนวก

6.4.1 สิ่ง que เรียนรู้ในด้านการเขียนสารคดี

นักศึกษาจำนวน 17 คน เขียนตอบอธิบายชัดเจนถึงทักษะการนำไปใช้ที่เกดขึ้นว่า การฝึกปฏิบัติ ทำให้ได้ศึกษาจากสถานที่จริง ได้นำความรู้มาใช้จริง และทำให้เข้าใจเรื่องการเขียนสารคดีมากขึ้น ในขณะที่มีนักศึกษา 16 คน ได้เรียนรู้ว่าการเป็นนักเขียนสารคดีนั้นจะต้องเป็นคนอดทน ช่างสังเกต มีมุมมองที่น่าสนใจ เจียบคม ต้องทำงานให้รวดเร็ว เพราะเวลาเก็บข้อมูลนั้นมีจำกัด และยังต้องทำงาน วางแผนอย่างเป็นระบบอีกด้วย ส่วนอีก 2 คน ได้เรียนรู้ว่าข้อมูลจากสถานที่จริง เป็นข้อมูลที่น่าเชื่อถือและน่าสนใจมากกว่าข้อมูลทุติยภูมิ และการออกมาฝึกปฏิบัตินอกสถานที่นี้ ยังช่วยให้ได้หลีกเลี่ยงจากบรรยากาศในห้องเรียนที่ซ้ำซาก ทำให้เกิดควมสร้างสรรค์ในการเขียนได้มากขึ้น

ข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมการฝึกปฏิบัตินอกสถานที่นี้ สามารถช่วยเพิ่มทักษะการนำไปใช้ให้แก่ักศึกษาได้ใน “เชิงลึก” เนื่องจากคำตอบที่นักศึกษาเขียนอธิบายมา โดยเฉพาะในข้อคำถามแรก เกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ในด้านการเขียนสารคดี นักศึกษาส่วนมากได้เรียนรู้ถึงขั้นที่ว่า “การเป็นนักเขียนสารคดีจะต้องมีคุณสมบัติอะไรบ้าง” ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่นักศึกษาเรียนรู้ได้ด้วยตัวเองจากการฝึกปฏิบัติครั้งนี้ อันเป็นสิ่งที่นอกเหนือไปจากเนื้อหาในบทเรียน และนับว่านักศึกษาเริ่มเกิดทักษะทางวิชาชีพในการเป็นนักเขียนสารคดีบ้างแล้ว

คุณสมบัติของการเป็นนักเขียนสารคดี ที่นักศึกษาได้เรียนรู้และเขียนอธิบายมาว่า

- นักเขียนสารคดีต้องหัดเป็นคนช่างสังเกต รู้จักมีแง่มุมใหม่ในการมองสถานการณ์
- นักเขียนสารคดีต้องมีความพากเพียรอดทน ในการรวบรวมข้อมูล โดยเฉพาะข้อมูลปฐมภูมิ จะน่าสนใจมากกว่าข้อมูลทุติยภูมิ
- นักเขียนสารคดีมักจะต้องทำงานแข่งกับเวลา เพราะต้องเก็บข้อมูลให้ครบในเวลา que จำกัด
- นักเขียนสารคดี ต้องทำงานอย่างเป็นระบบ

6.4.2 สิ่ง que เรียนรู้ในด้านการใช้ชีวิต

นักศึกษาจำนวน 14 คน เขียนว่า การฝึกปฏิบัติทำให้มีโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น ได้เห็นวิถีชีวิตของเพื่อนมนุษย์คนอื่น ที่ไม่เหมือนกับสังคมของตนเอง ซึ่งนักศึกษา 16 คน เขียนว่า วิถีชีวิตของชาวบ้านแห่งนี้ทำให้ตนประทับใจ และได้เรียนรู้ว่า ชีวิตสามารถมีความสุขได้ โดยไม่ต้องการวัตถุอะไรมากมาย นับเป็นความสุขใจที่แตกต่างจากชีวิตในเมือง และมีนักศึกษา 4 คน เขียนพรรณนาถึงความน่าสงสารที่เกดขึ้นในใจ ความรู้สึกเห็นอกเห็นใจชีวิตที่ยากลำบากกว่าตนเอง ทั้ง ๆ que เป็นคน

ไทยเหมือนกัน และยังมีนักศึกษา 2 คน ได้เห็นวิถีชีวิตที่แตกต่างจนสะท้อนกลับมาองดูตนเองว่าทำไมเราถึงไม่ตั้งใจเรียนทั้ง ๆ ที่มีโอกาสได้เรียน ทำไมเราถึงไม่มีสัมมาคารวะที่น่ารักเหมือนเด็กในหมู่บ้าน

อีกทั้ง นักศึกษา 11 คน เขียนว่า ตนได้รู้จักและเข้าใจเพื่อนร่วมชั้นเรียนมากขึ้น ทั้งในแง่ดีและไม่ดี ที่ตนไม่เคยทราบมาก่อน ทำให้เกิดความสนิทสนมกัน กลายเป็นเพื่อนที่ดีต่อกันมากขึ้น รวมถึง ตนเองก็ได้เรียนรู้ที่จะใช้ชีวิตกับคนหมู่มาก ทั้ง ๆ ที่โดยปกติมักจะอยู่คนเดียว

6.4.3 สิ่งที่ไม่พึงพอใจ

นักศึกษา 2 คน เขียนว่า อากาศหนาวมาก และอีก 2 คน เขียนว่า เส้นทางการเดินทางยากลำบาก และพื้นที่สกปรกเล็กน้อย

6.5 ทักษะการนำไปใช้เกิดขึ้นกับนักศึกษา “จริง”

วิเคราะห์จากการประเมินตนเอง (Self Assessment)

สุดท้าย หลังจากนักศึกษาเรียนครบทุกบท ผู้สอนได้ให้นักศึกษาเขียนคำตอบข้อคำถามอัตนัย 2 ข้อ เพื่อให้ประเมินศักยภาพและพัฒนาการของตนเอง ดังนี้

6.5.1 การเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PAR ที่ผ่านมาในรายวิชา นท.416 การเขียนสารคดีนี้ ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้หรือมีพัฒนาการทางด้านใดบ้าง

6.5.2 นักศึกษา จงให้คะแนนตัวเอง โดยก่อนเรียนวิชานี้ มีคะแนน = 0 หลังจากเรียนแล้ว มีคะแนนเพิ่มขึ้นเป็นเท่าไร (ให้เปรียบเทียบตัวเองก่อนและหลังเรียนเท่านั้น ไม่ให้เอาตัวเองไปเปรียบเทียบกับเพื่อนร่วมห้องคนอื่น) โดยให้แบ่งคะแนนเป็น 4 หมวด หมวดละ 10 คะแนน ได้แก่ ทักษะทางความคิด การเขียน มุมมองต่อคน และสังคม

โดยคำตอบที่รวบรวมได้ จะแบ่งวิเคราะห์ออกเป็น 2 ข้อ ตามข้อคำถาม ดังนี้

6.5.1 วิเคราะห์ทักษะการนำไปใช้ของนักศึกษา จากการประเมินตนเองแบบ เขียนอธิบาย

จากข้อคำถามเพื่อประเมินตนเองในข้อแรก นักศึกษาเขียนอธิบายถึงพัฒนาการของตนเองที่เกิดขึ้น ใน 4 ประเด็น ดังนี้

(1) ความสามารถทางการคิด

นักศึกษา 24 คน เขียนว่า ตนเองมีพัฒนาการทางความคิดอย่างเป็นระบบ มีระเบียบมากขึ้น สามารถลำดับความคิดก่อนหลังได้ดีขึ้น และทำให้สามารถจัดระเบียบชีวิตได้ดีขึ้นด้วย โดยนักศึกษา 6 คน เขียนว่า พัฒนาการทางความคิดที่เกิดขึ้นนี้ ทำให้ตนนำไปใช้กับการเรียนวิชาอื่น ๆ ได้อีกด้วย

นักศึกษา 18 คน เขียนว่า ตนเองสามารถคิดอย่างสร้างสรรค์ได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากรู้จักคิด และการได้ฝึกจริง ทำให้สามารถทำได้

นักศึกษา 13 คน เขียนว่า ตนเองสามารถคิดเชิงวิเคราะห์ได้มากขึ้น เพราะงานเขียนแต่ละชิ้น ต้องคิด วิเคราะห์ประเด็น ให้มาสนใจก่อนลงมือเขียน

(2) ความสามารถทางการเขียน

นักศึกษา 19 คน เขียนว่า ตนสามารถเขียนเพื่อถ่ายทอดความคิดได้ดีขึ้น ชัดเจนขึ้น ในขณะที่นักศึกษา 16 คน สามารถเขียนอย่างอิสระสละสลวยขึ้น และนักศึกษา 11 คน สามารถนำกลวิธีการเขียนที่ได้เรียนไปใช้เขียนอย่างมีลูกเล่น น่าอ่าน และสนุกขึ้น โดยนักศึกษา 4 คน เขียนว่า รู้สึกสนุกกับการเขียน และเชื่อว่าทุกคนสามารถเป็นนักเขียนได้ ถ้าฝึกฝนเป็นประจำ

(3) มุมมองต่อคน

นักศึกษา 22 คน เขียนว่า ตนเองเกิดความเข้าใจผู้อื่นมากขึ้น เพราะจากการฝึกปฏิบัตินอกสถานที่ และการทำกิจกรรมร่วมกันในห้องเรียน ทำให้ได้เห็นวิถีชีวิตที่แตกต่าง จึงรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่นมากขึ้น และได้เรียนรู้ความหลากหลายของคน ทำให้เข้าใจว่าคนเราย่อมมีความแตกต่างกัน รวมถึงการได้เรียนรู้ว่า คนดีหรือไม่ดีดูเพียงภายนอกไม่ได้

ในขณะที่นักศึกษา 7 คน เขียนว่าตนเองเกิดความเข้าใจในตนเองมากขึ้น เพราะเคยคิดว่าตัวเองไม่เก่ง ทำอะไรได้ไม่ดี แต่ปรากฏว่าสามารถเขียนสารคดีได้ นอกจากนี้ยังได้เปิดตัวเอง และยอมรับผู้อื่นมากขึ้นอีกด้วย

(4) มุมมองต่อสังคม

นักศึกษา 11 คน เขียนว่าตนเองมีมุมมองต่อโลกกว้างขึ้น ได้เรียนรู้ว่าโลกนี้ยังมีอะไรน่าสนใจอีกหลายอย่าง ซึ่งนักศึกษา 23 คน เขียนว่าตนเองมองโลก มองสังคมได้ในเชิงลึกมากขึ้น คือ ได้รู้ว่าสังคม และคน ไม่ได้เป็นแบบเดียวกันหมด มีความหลากหลายมาก และได้รู้ว่าทุกอย่างในโลกมักมีเหตุผลเสมอ รวมถึงได้มองโลกในแง่ดีขึ้น

ด้วยคำตอบที่รวบรวมมารายข้างต้นนี้ แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาประเมินตนเองว่ามีพัฒนาการเพิ่มขึ้น และเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยเฉพาะทางด้านความสามารถทางการคิดและการเขียน ซึ่งนับว่าเป็นพัฒนาการที่แสดงถึง “ทักษะการนำไปใช้” ที่เกิดขึ้นกับตัวนักศึกษาอย่างแท้จริง นั่นเอง

6.5.2 วิเคราะห์ทักษะการนำไปใช้ของนักศึกษา จากการประเมินตนเอง ด้วยการให้คะแนน

จากข้อคำถามเพื่อประเมินตนเองในข้อสองที่ว่า “นักศึกษาจงให้คะแนนตัวเอง โดยก่อนเรียนวิชานี้ มีคะแนน = 0 หลังจากเรียนแล้วมีคะแนนเพิ่มขึ้นเป็นเท่าไร (ให้เปรียบเทียบตัวเองก่อนและหลังเรียนเท่านั้น ไม่ให้เอาตัวเองไปเปรียบเทียบกับเพื่อนร่วมห้องคนอื่น) โดยให้แบ่งคะแนนเป็น 4 หมวด หมวดละ 10 คะแนน ได้แก่ ทักษะทางความคิด การเขียน มุมมองต่อคน และสังคม” นักศึกษาได้ให้คะแนนตัวเอง อันแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการที่เกิดขึ้นในทุก ๆ ด้านค่อนข้างมาก และทั้งสองตอนเรียน ก็มีความแตกต่างกัน ดังจะแสดงในตารางที่ 15 นี้

ตารางที่ 15 แสดงคะแนนเฉลี่ยที่นักศึกษาประเมินพัฒนาการของตนเอง
หลังจากเสร็จสิ้นจากการเรียนการสอนตลอดภาคเรียน

พัฒนาการด้านต่าง ๆ	คะแนนเฉลี่ยที่นักศึกษา ประเมินตนเอง (10)	
	ตอนเรียน 01	ตอนเรียน 02
ความสามารถทางการคิด	7.73	8.00
ความสามารถทางการเขียน	8.00	7.20
มุมมองต่อคน	8.13	8.00
มุมมองต่อสังคม	8.29	7.75

ความแตกต่างของพัฒนาการนักศึกษาทั้ง 2 ตอนเรียนนี้ ผู้สอนวิเคราะห์ว่า อาจเกิดจากความแตกต่างของจำนวนนักศึกษาในชั้นเรียนที่แตกต่างกัน คือ ในตอนเรียนที่ 1 มีนักศึกษามากกว่า คือ 20 คน และในตอนเรียนที่ 2 มีนักศึกษาเพียง 6 คน ทำให้ตอนเรียนที่ 1 มีพัฒนาการทางความสามารถทางการเขียน มุมมองต่อคน และต่อสังคมมากกว่า เพราะเพื่อนร่วมชั้นเรียนมีมากกว่า ทำให้ได้เห็นความสามารถของผู้อื่น แล้วเปรียบเทียบกับตัวเองเพื่อพัฒนาตัวเองต่อไปได้มากกว่า และการทำกิจกรรมในชั้นเรียน ที่มีกิจกรรมกลุ่ม นักศึกษาตอนเรียนที่ 1 ก็ได้เห็นและเรียนรู้เพื่อนร่วมชั้นมากขึ้น เกิดสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกันมากขึ้น ทำให้มุมมองที่มีต่อคน และสังคมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

ทั้งนี้ในตอนเรียนที่ 2 ที่มีจำนวนนักศึกษาน้อยกว่า กลับเกิดพัฒนาการทางความสามารถทางการคิดมากกว่า เพราะกิจกรรมในชั้นเรียน ทำให้ได้ฝึกคิดทุกคน ไม่มีการแบ่งกลุ่มใหญ่จนมีนักศึกษาบางคนไม่ได้คิด หรือไม่ทำงานกลุ่ม จนไม่ได้ฝึกฝนตนเองในเรื่องการคิดในที่สุด

ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่า กระบวนการ PAR ในชั้นเรียนที่มีนักศึกษาน้อย เหมาะกับการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาการความสามารถทางการคิด ส่วน ในชั้นเรียนที่มีนักศึกษามาก เหมาะกับการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาการความสามารถทางการเขียน มุมมองต่อคน และสังคม